

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
oslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istolp. peči-vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglas
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Kaos

Zgodovina Kitaja je od leta 1812, ko je bila strmoglavljena dinastija mandžurskih cesarjev, nepretrgana veriga notranjih državljanskih borb, spremljanih od lakote in kuge pa drugih nepopisnih bed. Kitajci, ki tvorijo skoro eno četrtino vsega človeštva, so gotovo najbolj nesrečen narod na zemlji. Ko je leta 1928. narodna stranka pod vodstvom Čankajškega premagala kitajske separatiste in se ustoličila v Nankingu, se je splošno mislilo, da se je za Kitaj kot zedinjeno narodno državo na moderni podlagi začela nova doba. Toda patriotični poizkus narodne vlade se je izjalovil in danes divjajo po Kitaju zopet roparske čete častihlepnih »generalov«, ki smatrajo državo za svoj plen, ki ga kos za kosom trgajo drug drugemu iz rok.

Kje so vzroki čudnemu pojavu, da je najstarejši kulturni narod na svetu, ki je bil po svoji poslušnosti napram najvišji oblasti, po svojem smislu za red pa po svoji miroljubnosti vsem narodom zemlje za zgled, danes kot listič viharju izročen najbolj divjemu brezvladju?

Kitaj je več ko dvatisoč let živel čisto svoje, vsem vplivom od zunaj skrbno zaprto kulturno življenje. Ze dvesto let pred krščansko ero je bil Kitaj enoten, potem ko so cesarji uničili fevdalno plemstvo. Državno, družinsko in zasebno življenje je uknjižil Konfucij, ki ni bil ne tvorec, ne prerok, ne idealist, marveč pedantičen uradnik, kojega vzor so bili pridni otroci, delovni kmetje, uljudni meščani in pokorni državljani. Vera v nebeskega vladarja, ki po strogih navedenih zakonih v največjem redu vodi svet, se je prenesla na cesarja kot njegovega namestnika, ki edini občuje z nebesi, se sam za državo briga in je sam zanjo odgovoren pa od svojih državljanov terja samo brezpogojno pokorščino. Sicer pa uživajo le-ti tako v družini kakor v občini in provinciji popolnoma demokratično samoupravo; mandarin, to je uradniki z literarno klasično izobrazbo, pazijo samo, da se ohranjajo staročasti običaji, pieteta otrok do starišev pa poslušnost žene možu, češčenje prednikov in dovršena uljudnost zunanjih oblik življenja. Glavno vodilo javnega in zasebnega življenja je to, da brezhibno teče po kolovozu starine, da se ne oddalji niti za ped od tradicije, da je dogajanje na zemlji verni odraz nebeskega dogajanja.

Tako dobre kakor zle strani takega življenja so na dlani. Spoštovanje do starišev, ki krepko veže med seboj družino, ljubezen do reda in soglasja, v strogi družinski hierarhiji utemeljena skromnost oratarja, ki je svoje lokalne zadeve patriarhalno sam upravljal pa pedantična vestnost učenjaškega uradništva, ki se je pripravljalo na svoj poklic po sto in sto eksamnih v Konfucijevih knjigah — vse to so v izvestnih mejah gotovo velike vrednote. Zlo pa je, če je duševni horicent državljana omejen na ozki krog družine, občine ali kvečjemu province, pravega državljankega čuta pa nima, ker mu je vsa odgovornost za državno celoto odvzeta. Kitajec zato ima samo zavest etnotne kulture, enega in istega moralnega kodeksa, ene in iste obrednosti življenja, nima pa nacionalne in državljanske zavesti kakor jo ima njegov sosed Japonec. Posledica je popolna politična razkosanost, kadar ni več osrednje oblasti, »nebeskega sinu«, cesarja. Podobno se tudi v Indu kljub isti religiji in življenjskemu etosu ni razvilo pravo nacionalno čustvovanje. Kitajec je dober družinski oče, pa skrajno slab, strahopeten in pred vsako odgovornostjo bežeč patriot, ki ni v stanu kaj riskirati za državo — saj ima samo cesar dolžnost in sposobnost jo voditi ali pa jo rešiti, če je v nevarnosti.

Ta svojevrstni konservatizem očetovske polnomoči, ki ni dopuščal niti tega, da bi se kitajsko pismo, ki vsak pojem zaznamuje s posebno podobo, razvilo do označevanja posameznih glasov jezika, je bil na mestu in dobro izpolnjeval svojo nalogo, dokler Kitaj ni prišel v dotiko z zunanjim svetom. To se je zgodilo v polovici devetnajstega stoletja. Napram evropskim narodom je Kitaj bil popolnoma brez vsake obrambe, saj je bila njegova armada oborožena tako ko na primer Grki v bitki pri Termopilah. Uradniki, vešč v Konfucijevih knjigah dobrih navedb in lepega vedenja, so bili brez pomoči. Usoda je tudi hotela, da je bila ob prvih spopadih z inozemci na prestolu Kitaja degenerirana mandžuska dinastija, dočim so Japonci imeli v istem času na čelu uprav genijalnega cesarja, ki je hitro izvršil potrebno asimilacijo na evropsko kulturo, ki jo je vsadil na zdrave in pristne podlage lastne narodne biti. Kitajci pa si niso

Vseučiliška knjižnica v Ljubljani

Izjave g. rektorja Dolenca — Licealna knjižnica postane univerzitetna last
Prostor in krediti za novo zgradbo — Do zime bo stavba že pod streho

Belgrad, 10. aprila. r. Rektor ljubljanskega vseučilišča dr. Metod Dolenec je prispel v Belgrad v raznih zadevah ljubljanskega vseučilišča. Danes se je udeležil pogreba patrijarha Dimitrija.

Vaš dopisnik je imel priliko razgovarjati se z rektorjem, ki mu je dal nastopne zanimive izjave o ljubljanski vseučiliški knjižnici:

»Dasi naše vseučilišče obstoja že 10 let, vendar še nima svoje lastne knjižnice, čeprav si vseučilišča brez knjižnice ne moremo prav predstavljati. V Ljubljani je ostala licealna knjižnica iz francoskih časov, ki pa absolutno ne zadostuje. Ker dobiva ta biblioteka vse dolžne izvide, je prenatrpana.

Z zakonom o univerzah, ki bo izšel še ta teden, na vsak način pa pred veliko nočjo, postane licealna biblioteka last ljubljanskega vseučilišča. Že lani je g. dvorni svetnik Šuklje v »Slovencu« napisal članek, da je treba ustanoviti lastno poslopje za vseučiliško knjižnico.

Ko sem prevzel rektoratske posle, sem našel v proračunskem predlogu postavko pol milijona dinarjev kot prvi obrok za zgradbo novega vseučilišča. Najprej sem si izposloval dovoljenje pristojnih ministrstev, da smem stopiti v pogajanja za nakup Čekinovega gradu z okolico, kjer naj bi se zgradila vsa poslopja za univerzo in knjižnico. Ker se mi ni posrečilo pripraviti lastnikov do primernih pogojev, sem to misel opustil in sem se oprijel zgolj

ideje, da bi dobila univerza lastno zgradbo in knjižnico.

Najprej bi bilo treba preskrbeti prostor. Kot najprimernejši je prišel v poštev prostor v bližini Ilirskega stebra, kjer je stal nekdanji dvorec, ki je bil last kneza Auersperga Turjaškega. Naprosil sem župana dr. Puca in podžupana prof. Jarca, da bi se za ta prostor interesirala in ga za mesto kupila, in ga za slučaj, da bi prišlo do zidave knjižnice, mesto podarili univerzi. Ko sem dobil njun pristanek, je bilo treba skrbeti za splošen načrt za stavbo, ki bi vseboval zlasti tudi kalkucijo glede stroškov, na podlagi katerih bi se lahko stavljal predlog za anuitete v državni proračun. Te anuitete bi se odplačevale z dolgom pri drž. Hipotekarni banki.

Da sem dobil tak načrt, mi je posebno šel na roko ban ing. Serbec, ki je odredil, da naj gradbena direkcija v najkrajšem času izdela načrt. Pod vodstvom šefa Viktorja Skaberneta je uspelo, da je ing. Črnivec napravil načrt, kakor bi se zazidala parcela knežjega dvorca. Seveda je bila pri tem vodilna misel, da vseučiliška knjižnica ne bi mogla biti palača, marveč naj bi predvsem bila potrebna ustrezajoča praktična zgradba.

Proračunska vsota, ki bi bila potrebna, je bila po tem načrtu označena v višini 6 milijonov za zgradbo samo, 1.520.000 pa za opremo. Na podlagi tega načrta se je posrečilo s smo-

treno pomočjo ministra dr. Korošca, da je prišlo do proračunske postavke 686.000 Din kot anuiteta za posojilo, ki naj bi se najelo pri drž. Hipotekarni banki.

Seveda gre zahvala za tako uspešno akcijo tudi prosvetnemu ministru Maksimoviču, zlasti pa še finančnemu ministru Sverljugu.

Moje sedanje bivanje v Belgradu je namenjeno urediti posojila pri drž. Hipotekarni banki, ki bo pač otvorila tekoči račun pri svoji po-družnici v Ljubljani.

Doma pa bo naloga univerzitetnega odbora, da sestavi s strokovnjaki podroben program za ureditev notranjih prostorov. Kakor je že ban objubil, bodo inženjerji pri gradbeni direkciji na podlagi tega programa napravili podroben gradbeni načrt. Vzporedno bo šla akcija za tem, da postane ljubljanska univerza lastnik knežje parcele po poklonitvi ljubljanskega mesta, za kar gre največja zahvala njenemu zastopstvu.

Ce ne bo kakih posebnih zaprek, bo prišlo do razpisa gradnje knjižnice v juliju in bo dober del stavbe do zime pod streho. Po vsej priliki bo dozidana stavba popolnoma ustrezala za 200 slušateljev, ki bodo lahko v njej študirali. Treba bo pa skrbeti tudi za lepo antifeatralno dvorano, v kateri se bodo vršila predavanja, namenjena širšemu občinstvu. Skoro gotovo bo za dolgo vrsto let ostalo toliko prostora, da bodo v tej zgradbi nameščeni tudi nekateri seminarji.

Italija ovira sporazum petih

Večna italijanska zahteva po pariteti — Podpisana bo samo pogodba med Anglijo, Ameriko in Japonsko — Zeneva, zadnje upanje

London, 10. aprila. AA. »Reuters« poroča, da je bil odločilen izid današnjega dopoldanskega sestanka angleške, ameriške in japonske delegacije v tem, da je vsakemu narodu priznana pravica ohraniti si po eno glavno bojno ladjo tako, da bo veljala za posebno bojno skupino. Japonski je bilo priznano, da sme ohraniti tri lažje križarke kot šolske ladje.

Današnje živahno udejstvovanje delegacij pomorske razorožitvene konference je dokaz, da je konferenca v najbolj kritičnem štadiju. Uradno se izjavlja, da je bil dosežen popoln sporazum o vseh vprašanjih, ki so se pojavile med Veliko Britanijo, Združenimi državami in Japonsko. Načelnik ameriške delegacije Stimson je dopoldne obiskal francoskega ministra za zunanje zadeve Brianda. Amerikanci so baje stavili nove predloge o

London, 10. aprila. n. »Daily Telegraph« poroča, da je MacDonald govoril z Baldwinom in Lloydom Georgeom o vprašanju, kako sporazumeti se s Francijo glede interpretacije čl. 16 pakta Društva narodov. Lloyd George je svaril, pristati na tako interpretacijo, ki bi se mogla razlagati kot nova obveznost Anglije nasproti Franciji. Listi trdijo, da se bo treba odločiti sklenitvi pogodbe med petimi državami radi nepopustljivosti Italije. Sedaj se dela že koncentrirajo za sklenitev pogodbe med tremi državami. »Daily Herald« javlja, da se bo najbrže po plenarni seji v torek ali sredo odgodila konferenca preko velikonočnih praznikov, da se bo s tem omogočila izdelava pogodbe med tremi. Koncem meseca se bo

vedeli pomagati drugače, ko da so od časa do časa uprizarjali pokolje, ki so imeli svoj vrhunec v brezumni boksterski vstaji, ki je evropske veselile naravnost prisilila, da so vzeli ves Kitaj pod svojo kontrolo. Pa še bi se bil Kitaj dal rešiti, če bi bilo dano znanemu Juanšikaju, da je izvršil svoje nameravane reforme, ko je po strmoljavljenju Mandžujev leta 1912. postal predsednik republike. Njegova smrt leta 1916. med svetovno vojsko je ustvarila popolno praznoto v državnem življenju Kitaja.

Za Juanšikajem se začenja doba prisiljenega, prenatrpanega, čisto brezskorinskega priliceja Kitaja evropski civilizaciji. To je doba Sunjatsena. Sunjatsen je bil brezdvoma velik rodoljub, tudi je napake kitajskega življenjskega ustroja dobro videl, je pa storil usodno napako, da je hotel presaditi v Kitaj, v katerem je razrušil vso tradicijo, ves nara-

lahko izvršil formalni podpis pogodbe. Ameriška delegacija je zopet odpovedala prostore na parniku, ki jih je naročila za 22. april.

Pariz, 10. aprila. n. Ker se je Italija zopet branila, odredi se svoji zahtevi po pariteti, izjavljajo pariški listi, da je sklenitev pogodbe med petimi državami nemogoča. »Matin« poroča, da bodo sedaj Amerika, Anglija in Japonska s pogodbo med temi tremi državami določile svoj mornariški gradbeni program do 1. 1936.

Pariz, 10. aprila. n. »Matin« piše: K sreči je po Londonu upati na kake uspehe v Zenevi. V par dneh bo zunanji minister Briand vsem evropskim vladam razposlal vprašalne pole o možnosti gospodarsko-politične federacije. Zborovanje Društva narodov v Zenevi meseca maja bo morda vendarle dokazalo, da je francosko-italijanski sporazum izvedljiv v okvirju velikih materialnih interesov v Evropi.

Angleško tekstilno delavstvo gre v štrajh

London, 10. aprila. n. Ker so se ponesrečili vsi poskusi, preprečiti stavko v volneni industriji v Yorkshireju, so izjavili delavci, da so pripravljeni sprejeti znižanje mezd, in sicer v višini 5.8 odstotkov za navadno delo in 5.34 odstotkov za akordno delo. Delodajalci pa so zahtevali znižanje mezd za 9.25 odstotkov za navadno delo in 8.75 odstotkov za akordno delo. Obenem so odklonili pogajanja za kompromis. V prihodnjih dneh bo torej stakvalo 100.000 do 150.000 tekstilnih delavcev.

dov etos, vse osnove stare kulture, naenkrat — ameriškansko civilizacijo in to v ameriškanskem tempu. Zapadna kultura je organsko zrastle, sloni na dolgi in močni tradiciji (tudi Amerikanec jo ima v puritanstvu svojih anglosaških prednikov), ima v krščanskem etosu ljudstva zdravo podlago in obnovitveno silo. V Kitaj pa je prinesla inteligenca, površno izobrazena v Parizu, Londonu in Berlinu, civilizacijo, izsledke in forme zapada, ne da bi jih kam organsko vkoreninila, pač pa uničuje še tisto dobro, kar je narodna duša Kitaja ustvarila v tisočletjih sama. Takó pa je zavladalo zdaj popolno samopaštvo, razuzdanost pa razdvojenost, sredi katere brezvestni mogotci netiljo anarhijo in mnogovladje v svoj osebni prid. Mogočno pa narašča vpliv Japonske in severnoameriške Unije.

Tak je trenutni položaj v starodavnem Kitaju.

Jugoslovanski slikarji v Londonu

London, 10. aprila. AA. Udruženje prijateljev Jugoslavije v Veliki Britaniji je snoči priredilo banket v počastitev jugoslovanskih umetnikov, ki so prispeli v London na otvoritev razstave jugoslovanskega slikarstva in kiparstva v Londonu. Predsedniško mesto je na banketu zavzel lord Henry Cawendish. Jugoslovanski kipar Ivan Meštrovič je dejal v svojem govoru, da prisrčni sprejem jugoslovanskih umetnikov od strani Velike Britanije odgovarja duševni veličini britskega naroda. Meštrovič je nadalje dejal, da upliv britske umetnosti v Jugoslaviji raste vzporedno s prijateljskim čutenjem, ki se v Jugoslaviji goji napram Veliki Britaniji.

Nova senzacija v Kutjepovi aferi

Pariz, 10. aprila. n. »Journal« poroča kot novo senzacijo v Kutjepovi aferi, da je pariški odvetnik Grandollot, ki je videl oba tajinstvena avtomobila na potu iz Pariza v Trouville, izjavil policiji, da je kolovodjo zločincev nedvomno spoznal kot voditelja Čeke Janoviča, katerega sliko si je zato tako dobro zapomnil, ker bi ga bil njegov avtomobil skoro povozil.

Boljševiški procesi

Moskva, 10. aprila. n. V Zitomirju se je začel ogromen proces proti 127 voditeljem in nameščencem ukrajinske gozdne uprave, proti večjemu številu privatnih lesnih trgovcev in znanih lesnih strokovnjakov radi velikega podkupovanja in protežiranja privatnih trgovcev na škodo države.

Pomanjšanje mesa v Rusiji

Moskva, 10. aprila. n. Veliko zmanjšanje števila živine, katero so ruski kmetje poklali v velikih množinah radi uvedbe kolektivnega gospodarstva, je povzročilo znatno zmanjšanje dosedanje racije mesa, ki se bo za prihodnjega pol leta zmanjšala za 100 gramov. Samo v Moskvi, Leningradu, v donskem premogovnem revirju in v revirju nafte bo ostala dosedanja dvojna racija.

Sovjeti zlorabljajo svoja poslaništva

Pariz, 10. aprila. AA. »Havas« poroča iz Berlina, da je policija glasom poročila berlinskega lista »Tempo« aretirala komuniste, ki so imeli tajno tiskarno in da je med aretiranimi komunisti tudi nekaj uradnikov sovjetske trgovinske delegacije v Berlinu.

Dunajska vremenska napoved: Negotovo vreme, ki se bo nekoliko poslabšalo.

Vodstvo Heimwehra se ne spremeni

Dunaj, 10. aprila. n. Na zborovanju voditeljev Heimwehra se je zopet poverilo vrhovno poveljstvo dr. Steidleju in dr. Priemerju. Na Dunaju pa je prevzel poveljstvo major Fey, ki se je podredil gornjeavstrijskemu poveljniku, knezu Starhembergu. Le-ta zatrjuje sedaj, da je nasprotnik vsakršne nasilne oblasti in vsakega puča, dočim je imel prej zelo bojevit govor. V načelu se je sklenilo, da Heimwehr ne bo služila nobeni politični stranki. Dr. Steidle bo odšel na dopust v Italijo, kamor je že pred njim odšel major Pabst. Dne 10. maja bo v Innsbrucku proslava desetletnice obstoja tirolskega Heimwehra in tudi dunajski Heimwehr napoveduje že velike manifestacije v boju proti dunajskemu rdečemu rotovžu.

Italijanska kolonijalna politika

Rim, 10. aprila. AA. V senatu so nadaljevali razpravo o proračunu kolonij. Minister De Bono je izjavil, da bo vlada izdala ukrepe za pospeševanje poljedelstva in za razvoj industrije v kolonijah. Minister je napovedal tudi ukrepe za ureditev verskega vprašanja v Eritreji. Vlada bo zgradila nove železnice. Nadalje je minister De Bono napovedal skorajšnje zavzetje Tumma na skrajni meji Tripolitaniije. Naposled je De Bono povečeval vojaške uspehe maršala Badoglija.

Rim, 10. aprila. AA. Tekom svojega govora v senatu je minister za kolonije De Bono poudarjal, da namerava vlada izvesti okupacijo celotnega ozemlja v Libiji, ki je bil Italiji prisojen po mednarodnih mirovnih pogodbah. Po izvršeni okupaciji bodo znižani vojaški krediti za kolonije in se bo pristopilo k pospeševanju splošnega gospodarstva in kulture.

Tripolis, 10. aprila. AA. Semkaj je prišla prva enota italijanske vojne mornarice pod poveljstvom admirala Gambardelle.

Nemški bojovniki posetijo francoska bojišča

Pariz, 10. aprila. AA. »Le Matin« napoveduje, da bo 10.000 bivših nemških bojovnikov, članov republikanskega Reichsbannerja posetilo bojišča v Franciji, da manifestirajo proti vojni. Predsedstvo te manifestacije je prevzel francoski minister za zunanje zadeve Briand.

Fordovi dobički

Newyork, 10. aprila. n. Bilanca Ford Motor Cie. za l. 1929 izkazuje 172.000 delnic brez nominalne vrednosti in čisti dobiček 81.8 milj. dolarjev. Na eno delnico pride 473.8 dolarjev. Lanska bilanca je izkazovala zgubo 72.2 milj. dolarjev radi preureditve podjetja na nove modele. Delnice so izključno v rokah Forda, očeta in sina.

Pariz, 10. aprila. n. Francoska carina na avtomobile je bila zvišana od 25 na 60 odstotkov. S tem je praktično onemogočen ameriški uvoz v Francijo. To zvišanje je francoska represalija proti rigoroznemu ameriškemu carinskemu predlogu.

Napredek zračne trgovske službe

London, 10. aprila. AA. Letalska družba »Handleypage Ltd.« je zgradila za potniški promet 8 velikih letal, ki bodo služila za zračni promet iz Londona v Pariz. Vsako letalo ima prostora za 40 potnikov, za dva pilota in za dva šrežaja. Na krovu so kabine za kajenje in družabni prostori, tako da bodo imeli potniki dovolj prostora. Letala bodo opremljena s 4 Jupiter motorji, ki bodo razvijali 2 tisoč konjskih sil. Letala so zavarovana proti ognju in drugim nesrečam. Ta letala so največja od vseh letal, ki opravljajo redno zračno trgovsko službo.

Moderni turisti

London, 10. aprila. AA. Danes zgodaj zjutraj je startala z letališča Lympne v bližini Folkestonea vojvodinja Bedford. Vojvodinja bo skušala z letalom »Spider« leteti v Capetown in nazaj v 19 dneh. Na prvi etapi poleta vodi letalo kapetan Bernard. Zamenjal ga bo po potrebi pilot gospod Little. Letalci bodo leteli po 1000 milj dnevno. Letalo bo vodila tudi vojvodinja, ki je stara 64 let in je sama pilotinja. Vreme na progi je zelo ugodno in polet se je pričel v najidealnejšem vremenu. Letalci upajo, da bodo dosegli nocoj Alžir.

Drobne novice

Stockholm, 10. aprila. AA. Družba Kreuger in Toll, ki ima monopol na užgalice v raznih evropskih državah, ima to leto čistega dobička 27.118.840 švedskih kron nasproti 19.853.870 v minulnem letu. Izplačala bo na stare delnice 30% dividende.

Bukarešta, 10. aprila. AA. Po poročilih iz Benderja je rdeča vojska s strojnimi streljali v Tiraspolu na ljudstvo, ki je hotelo k službi božji. Vršava, 10. aprila. AA. »Pat« poroča, da je bila včeraj glavna skupščina udruženja »Poljsko-jugoslovanskih prijateljev«. Med drugim je bilo sklenjeno, da se udruženje preimenuje v »Poljsko-jugoslovansko društvo«.

Pariz, 10. aprila. AA. »Havas« poroča iz Londona, da je bil med liberalno in laburistično stranko dosežen sporazum o svobodni trgovini.

Poglavarja srbske cerkve poslednja pot

Veličastne pogrebne svečanosti se udeležil Nj. Vel. kralj, vlada in velike množice ljudstva — Zalne proslave drugod

Belgrad, 10. aprila. k. Belgrad je danes spremljal pokojnega patrijarha na njegovi poslednji poti. Dostojanstveno in z globokim spoštovanjem so 10.000 in 10.000 prebivalstva izkazali poslednjo čast svojemu prvemu cerkvenemu poglavarju.

Ze od ranega jutra so se pri Saborni cerkvi zbirale množice in številne deputacije iz cele države. Notranjost cerkve je bila vsa zavita v črnilo in obkrožena z množičnimi venci, ki so jih na pokojnikovo krsto položili posamezniki in društva.

Okrog 10 se je pričela cerkev polniti po sporedu, ki je bil naprej določen. Ko je ob 10 prispela kraljeva rodbina: kralj s kraljico Marijo, princ Pavle in kneginja Olga, se je pričela žalna služba božja, ki jo je opravilo 24 škofov in 72 višjih duhovnikov.

Takoj za kraljevo rodbino so se postavili člani vlade na čelu s predsednikom vlade Petrom Živkovićem, nato pa diplomatski zbor, ki je bil polnoštevilno zbran. Med svečeništvom sta bila na prvem mestu zastopnika bolgarske pravoslavne cerkve metropolit iz Stare Zagore Pavle in arhimandrit Sofronije.

V cerkvi so bili tudi bivši člani vlade, zastopniki narodnih društev in zastopniki drugih cerkev. Na častnem mestu so bili zastopniki katoliške cerkve nadškof zagrebški dr. Bauer, nadškof belgradski dr. R. Rodić, škof djakovaški dr. Akšamović, belgradski župnik Wagner. Navzoči so bili vrhovni glavar evangelijske cerkve v Jugoslaviji dr. Pop, vrhovni rabin dr. Arkalaj, multija Zeki.

Po končani službi božji se je od pokojnika poslovil podpredsednik sv. sinoda črnogorski metropolit, ki je v krasnem govoru poveličeval pokojnega patrijarha Dimitrija. V imenu vlade je podal življenjepis pokojnikov pravosodni minister dr. Srsčić.

Nato so člani vlade prenesli krsto iz cerkve, nakar se je pričel pomikati spreved po belgradskih ulicah proti Rakovici. Kjer se je spreved pomikal, je občinstvo tvorilo gost špalir.

V sprevedu je bilo opaziti številne vence. Na prvem mestu je bil srebrni venec kralja Aleksandra, nato so sledili venec kraljeve vlade, diplomatskega zbora, ruskih emigrantov in številni drugi venci.

Nova poklonilna deputacija bivše HSS

Vodil jo bo bivši podpredsednik — V deputaciji bo do 1500 oseb

Belgrad, 10. aprila. r. Semkaj je prispel podpredsednik bivše HSS Karel Kovačević. Namen njegovega potovanja je v zvezi z deputacijo iz raznih hrvatskih krajev, ki jo bo kralj sprejel 22. aprila.

Popoldne se je Kovačević dalj časa mudil pri predsedniku vlade Petru Živkoviću. Za tem je bil pri pomočniku zunanjega ministra Peroviću. V Belgradu ostane 2 dni. Jutri bo obiskal ministra dvora Jeftića. Njegov prihod v Belgrad je v zvezi s končnoveljavno

Ta'nost vzroka Beth'enove poti v Rim

Izredno slovesen sprejem — Kosilo na dvoru — Audienca tudi pri papežu

Rim, 10. aprila. n. Komentarji francoskih, češkoslovanskih in jugoslovanskih listov o drugem potovanju grofa Bethlena v Italijo so že sedaj dali povod italijanskim listom, da se branijo. Tako piše »Giornale d' Italia«, da je vendar prezgodaj že sedaj kritizirati, ko Bethlenovi cilji še niso znani, da zasluži Bethlenov obisk pri Mussoliniju pozornost evropskih opazovalcev, je umevno samo ob sebi, toda ravno tako je neutemeljeno, gledati na tak sestanek že vnaprej z nezaupanjem, ko je linija madjarsko-italijanske zunanje politike zadosti znana in usmerjena na zblizanje in medsebojno razumevanje obeh narodov. To ne pomeni ničesar drugega, kakor služiti miru. V uradnih krogih za sedaj ni mogoče zvedeti ničesar pozitivnega o Bethlenovem obisku. Smatra se, da bo Bethlen že ponoči od sobote na nedeljo povrnil se v Budimpešto. Za tako kratko bivanje pa je do sedaj znani program nenavadno velik. Razen razgovorov z Mussolinijem je Bethlen v petek popoldne povabljen na kosilo na dvoru, katerega se bo udeležil tudi Mussolini. V petek zvečer bo Mussolini priredil oficialni banket

Anglija se čuti ogroženo iz zraka

London, 10. aprila. n. Bivši šef angleškega zračnega brodograja lord Trenchard je interpeliral včeraj vlado v zgornji zbornici o angleški zračni politiki. Navajal je, da razpolaga Francija s 1300, Italija s 1100, Amerika z 900, Anglija pa samo s 770 vojaškimi letali. Varnost Anglije je danes odvisna od moči zračnega brodograja, ravno tako kakor je bila preje odvisna od mornarice. Minister za zrakoplovstvo lord Thompson je nato odgovoril, da bo Francija sicer res letos okrepila svoje zrakoplovstvo za štiri eskadre, Amerika pa za 4 in pol eskadre, dočim se je Anglija odrekla svojim predvidenim trem eskadram. Zračna sila ni odvisna samo

Takoj za krsto je stopal Nj. Vel. kralj s princem Pavlom. Pred dvorom sta zapustila spreved in se podala v dvor.

Pred končanim sprevedom se je pred vhomom v Topčider v imenu svečeništva poslovil od pokojnika prota Petrović, v imenu belgrajske občine dr. Stojadinović. Nato so krsto prenesli v avtomobil in jo prepeljali v Rakovico. Ob odprtem grobu v samostanu Rakovici je v imenu belgrajskega prebivalstva govoril prota Božić, v imenu ruskih emigrantov Strandmann, predsednik združenja rezervnih častnikov Radosavljević, v imenu ženskih društev gospa Tripkovičeva. Kot poslednji je govoril arhimandrit Viktor. Nato so krsto spustili v samostansko grobnico k večnemu počitku.

Belgrad, 10. aprila. AA. Na predlog ministra pravde je sklical Nj. Vel. kralj z ukazom volilni zbor za volitev treh kandidatov za patrijarha srbske pravoslavne cerkve, dne 12. aprila t. l. ob 10 dopoldan v Saborni cerkvi v Belgradu.

Zagreb, 10. aprila. r. Danes dopoldne ob 11 se je v pravoslavni cerkvi vršila zadušnica za pokojnim patrijarhom Dimitrijem. Udeležili so se je ban dr. Šilović, podban Stojanović, šefi oddelkov, armadni general Matić na čelu generalitete, predsednik stola sedmorice dr. Cimić, predsednik upr. sodišča dr. Zoričić, predsednik jugoslovanske akademije znanosti dr. Manojlović, rektor vseučilišča dr. Belobrk, šef policije Bedeković, župan dr. Skuljić in drugi. — Po mestu so razobešene črne zastave.

Sofija, 10. aprila. AA. Danes ob 10 in pol dopoldne je bil v največji sofijski katedrali Aleksander Nevski parastos za pokojnim patrijarhom Dimitrijem. Službo božjo je služil mitropolit Stefan, glavar bolgarske cerkve, ob asistenci množice svetih svečeništva. Prisotno je bilo vse osebe našega poslanstva s poslanikom Nešićem na čelu ter vsa naša kolonija, dalje zastopniki sofijske občine, načelnik verskega oddelka bolgarskega ministarstva prosvete, rezervni general Lazarov in mnogo drugih oseb. Po parastosu je imel mitropolit Stefan govor, v katerem je omenjal zasluge pokojnega patrijarha Dimitrija kot šefa bratske srbske pravoslavne cerkve, posebej pa je še poudaril gmočno pomoč, ki jo je na iniciativno pokojnikovo izkazala srbska pravoslavna cerkev Bolgariji po potresu v Plovdivu in okolici. Tedaj je blagopokojni patrijarh poslal vladiko Dositeja v Bolgarijo, da izreče sožalje srbske pravoslavne cerkve in da preda zbrano materijalno podporo. Na koncu svojega govora je mitropolit Stefan izrekel sožalje bolgarske narodne cerkve srbski pravoslavni cerkvi in vsemu jugoslovanskemu narodu. Ko je končal obrede, je pristopil mitropolit Stefan k jugoslovanskemu poslaniku Nešiću in mu osebno izrekel svoje sožalje.

Število se vsak dan povečuje, ker se neprestano prijavljajo nove osebe. Pričakuje se, da bo število preseglo 1500 oseb. V deputaciji so osebe iz več kot 50 okrajev.

Število se vsak dan povečuje, ker se neprestano prijavljajo nove osebe. Pričakuje se, da bo število preseglo 1500 oseb. V deputaciji so osebe iz več kot 50 okrajev.

V hotelu »Excelsior«. V soboto dopoldne bo zajtrk pri državnem podtajniku za zunanje stvari Faniju, zvečer pa bo dine na madjarskem poslanstvu. Bethlen bo obiskal tudi papeža in bo pri tem govoril tudi z državnim tajnikom, kardinalom Pacellijem. Audienca v Vatikanu je določena na soboto popoldne. Po vesteh, ki so došle iz Budimpešte, se za sedaj samo čuje, da so na dnevnem redu v glavnem gospodarska vprašanja, in sicer taka, ki izhajajo iz direktnih italijansko-madjarskih odnosov ali pa so v zvezi z vzhodnimi reparacijami. Bethlen je v Trstu sprejel urednika »Piccola« in mu izjavil, da je spričo obstoječega prijateljstva med obema narodoma koristno, da se ohrani kontakt med obema vladnima šefoma, da se razgovarjata o problemih, ki interesirajo oba naroda. Bethlen je dal po šefu madjarskega presbiterja demantirati vest, da bi bil naročil grofa Apponyija, da ga počaka v Rimu. Dalje je izjavil potem presbiterja, da je proklamacija svobodnega pristanišča na Reki izzvala v Madjarski veliko zadovoljstvo, ker upajo, da bo imela Madjarska od tega velike koristi.

od vojaškega letalstva, temveč so merodajne za to tudi civilne zračne proge in razvoj letalske industrije. Vendar je tudi on za to, da se ustvarijo aktivne vojaške letalske zveze, ker še vedno ni učinkovitih sredstev za obrambo proti zračnim napadom.

London, 10. aprila. n. Mesto Kairo so zaleteli ogromni roji kobilice, ki teče preko mesta. S Sinaja in Transjordanije poročajo, da se bližajo nadaljnji roji kobilice. Vlad je razpisala premije za zbiranje kobilice in njihovih jajčec. Bombažna žetev je v največji nevarnosti.

Prve posledice Gandijeve akcije

Bombay, 10. aprila. AA. Mnogi dijaki so prekinili pouk v šolah in odšli na ulice, kjer so manifestirali za Gandija. Policija je izvršila 14 aretacij.

Bombay, 10. aprila. AA. Gruča prosto-voljcev civilne neposlušnosti sestoječa iz šest muslimanov in treh žensk, je odšla po morsko vodo in jo nesla v palačo kongresa, da bi proizvajala sol. Policija je zaplenila 32 vaz za proizvajanje soli.

Pariz, 10. aprila. AA. Po poročilu iz Galapura v Indiji, sta bila dva Gandijeve pri-staša obsojena vsak na eno leto ječe.

London, 10. apr. n. Pri Jubulporeju v centralni indijski provinci je neki tekač na kolo-dvorskem peronu ustrelil štiri osebe in dve težko ranil. Najprej je streljal na policiste, potem pa kar na slepo med potnike prihajajočega vlaka.

London, 10. apr. n. v Naniku v Indiji je bilo včeraj pri hudih spopadih med ortodoks-nimi Hindi in med nedotakljivimi ranjenih nad 100 oseb, ker so se zadnje imenovani hoteli udeležiti pobožne demonstracije ortodoks-nih.

Ikonofon

Newyork, 10. aprila. AA. Včeraj sta dve osebi v svojih uradih, razdaljenih med seboj 1500 km govorili druga z drugo potom aparata, imenovanega ikonofon. Na obeh aparatih sta bila dva okvirja 6X5 palcev površine, tako da sta mogla govornika drug drugega opazovati. Reprodukcijski glasov kakor slik je bila zadovoljiva.

Priprave za Marco-ijev poizkus

Zagreb, 10. aprila. r. Kot priprava za pri-zig žarnic iz Londona se je sinoči ob 9 zvečer vršil prvi poizkus, ki se je popolnoma posrečil. Istočasno se je postavila zveza z več radio-postajami. Posrečilo se je dobiti zvezo z radio-postajo v Oslu, ki je prižgala vse žarnice v Zagrebu, en električni motor in en gramofon pa spravila v pogon. Na sobotnem predavanju bo profesor Splait predaval o prenosu in o pomenu tega izuma.

Proslava Falerja v zagrebškem gledališču

Zagreb, 10. aprila. r. Sinoči se je pred polnim gledališčem vršila proslava petdesetlet-nice umetniškega delovanja Nikole Falerja. Vršila se je predstava Bizetove Carmen. Pred predstavo je pozdravil pred zbranim občinstvom slavljence Falerja ravnatelj opere Baranović. V svojem govoru je naglasil neminljive zasluge Falerjeve za zagrebško opero. V imenu združenja igralcev ga je pozdravil igralec Dujšin in mu izročil lavorjev venec. Pozdravu in čestitkam so se pridružile množične glas-bene in kulturne organizacije, ki so slavljencu izročile veliko število vencev in darov. Faler se je vsem prav toplo zahvalil za čestitke in nato v kratkih besedah obrazložil zgodovino svojega dela.

Hanika Haiman umrla

Zagreb, 10. aprila. r. Ob pol 3 popoldne je danes umrla v bolnici znana igralka Hanika Haiman. Pred par dnevi se je bila ure-zala na roki. Rana pa se ni zacelila, marveč se je njeno stanje vedno slabšalo, tako da je v torek iskala zdravniške pomoči. Danes se je stanje nenadoma zelo poslabšalo. Dopoldne ob 9 so jo pripeljali v bolnišnico, toda bilo je že prepozno in je popoldne ob pol 3 umrla radi zastrupljenja krvi.

Zagrebški avto-taksiji

Zagreb, 10. aprila. r. Danes ob 9 dopoldne se je pričela na mestnem glavarstvu anketa o statutu za avto-taksije. Pri tej priliki so se poenotili vsi taksometri. Dosedaj so namreč obstojale pri plačevanju velike razlike. Zato so se sprejele obče odredbe statuta. Število avto-taksijev je omejeno na 210.

Ljubljanski šahovski turnir

Zdenko Rupnik je zmagal proti Ludviku Gabrovšku in si je s tem zagotovil prvo mesto. Partija spada med najlepše na turnirju in je dobil Rupnik igro z žrtvovanjem. Ciril Vidmar je zgubil partijo proti Furlaniju že po 13. potezi. Cibje je dobil svojo prekinjeno partijo proti Zimbrenku. Ostale partije še niso odločene in se bo o njih poročalo jutri.

Ob sklepu lista Londonska konferenca končana

Pariz, 10. aprila. AA. »Havas« poroča: Francozi in Angleži so dosegli popoln sporazum z Američani, Japonci in Italijani ter sklenili nocoj končati pogajanja. Plenarna seja bo v ponedeljek ali torek. Na tej seji se bodo navedle točke, v katerih se strinjajo tri velesile, in ont točke, glede katerih ni bilo mogoče doseči sporazuma. Glede teh poslednjih točk se obvežejo Francija, Anglija in Italija, voditi še nadaljnja pogajanja, bodisi diplomatskim putem ali potom Društva narodov.